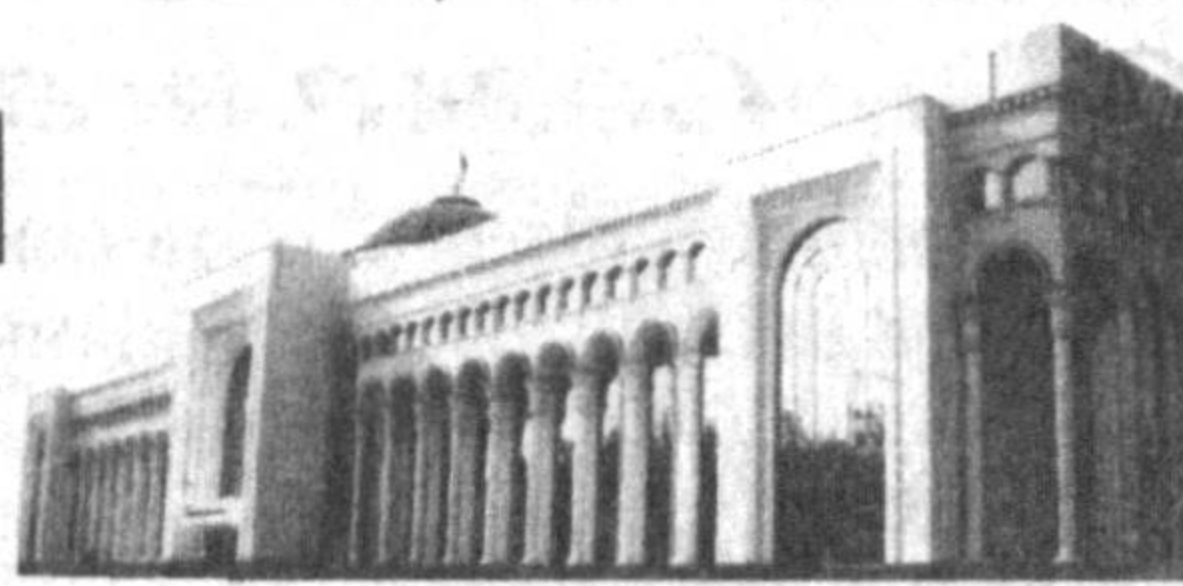

ТОШКЕНТ ОҚШОМ

ШАҲАР
ИЖТИМОЙ-
СИЁСИЙ
ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 83 (9.427) 2000 йил 14 июль, жума

Сотувда эркин нархда

ДАВР САДОСИ

БАРЧА МАБЛАҲЛАРДАН ОЛИНГАН СЎНГҲИ ХАБАРЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 13 июль кунин Оқсарой қароргоҳида Америка Қўшма Штатлари Давлат қотибнинг янги мустақил давлатлари бўйича махсус маслаҳатчиси Стивен Сестановични қабул қилди. Шу кунин Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Халқаро теннис федерацияси президенти Франческо Ричи Битини ҳам қабул қилди. Учрашувда Ўзбекистонда теннисни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар, мазкур спорт турини янада оммавийлаштириш учун истиқбол режалари ҳусусида сўз борди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида Банкротлик ва корхоналарни санациялаш масалалари бўйича ҳукумат комиссиясининг 2000 йил биринчи ярим йиллигидаги фаолиятига бағишланган йиғилиш бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида шу йил олий ўқув юртлирини битириб, бакалавр унвони ва имтиёзли диплом олган битирувчилар билан учрашув бўлди.

Олий Махлисининг Оила ва аёллар муаммолари комиссиясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Махлисида Қорақалпоғистон Республикаси ва Тошкент шаҳрида енгил санат корхоналарида Меҳнат кодексининг хотин-қизлар, вояга етмаганлар ва ногиронлар учун белгиланган имтиёزلарга доир қисмининг ижро этилиши қандай амалга оширилганлиги муҳокама қилинди.

Республика Хотин-қизлар қўмитасида Зулфия номидаги Давлат мукофоти бўйича комиссиянинг навбатдаги йиғилишида бу йилги номзодларни танлаш бўйича биринчи ярим йилликда қандай ишлар амалга оширилганлиги тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Жорий йилда 122,5 минг гектар майдонда деҳқончилик қилган пойтахт вилояти деҳқонлари давлатга галла сотиш йиллик шартнома режасини бажарди.

Республика биржа марказида акциядорлик жамиятларини қайта ташкил этиш ва уларни қайта шакллантиришда Германия депозитарийсининг тажрибасига бағишланган семинар-кенгаш бўлиб ўтди.

Республикамизнинг энг йирик зиё масканларидан бири — Алишер Навоий номидаги Давлат кутубхонаси янги адабиётлар билан бойиди. СОРОС фонднинг МДХ давлатлари доирасидаги лойиҳаси асосида мазкур кутубхона шундай имтиёзга биринчилар қатори сазовор бўлди.

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касбада уюшма Марказий қўмитасининг навбатдан ташқари пленуми бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала қўрилди. Мазкур Марказий қўмита раиси И. Абдуғаниев ўз аризасига биноан вазифасидан озод этилди. Ўзбекистон касбада уюшмалари Федерацияси Кенгашининг халқаро бўлими мудири Э. Қодиров Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касба уюшма Марказий қўмитаси раиси этиб сайланди.

Тошкентдаги «Туркистон» саройида мамлакатимиз Мустақиллигининг 9 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган «Ўзбекистон — Ватаним» мамия республика курик-тановининг Маданият ишлари вазирлиги тизимидаги жамоа ва хонадорлар ўртасидаги якуний босқичи бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича голиб деб топилган 20 нафардан зиёд санаткор иштирок этди.

Наманган шаҳрида ташкил этилган «Намтоқ» Ўзбекистон — Россия қўшма корхонаси илгари четдан келтирилган тақчил маҳсулот — газ ва сув ҳисоблагичларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйди.

Самарқанд шаҳридаги «Оби-машат» маҳалласида Ўзбекистон Республикаси давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг кўмаги йиғилиши бўлиб ўтди.

ЖАҲОНДА

БМТ Бош қотиби Кофи Аннан Афғонистонда бир-бирига қарши қурашаётган томонларни яна бир бор ҳарбий ҳаракатларини тўхтатиб, тинчлик музокараларини бошлашга даъват этди.

Тожикистон Республикаси Президенти Имомали Раҳмонов 2000-2010 йилларда тиббиёт юзасидан янги дастур тақдим этди.

Туркменистон Президенти Сапармурод Туркманбойи мамлакатнинг юксак унвонларига сазовор бўлган бир гуруҳ санъат ва маданият арбоблари билан мулоқот ўтказди.

Тожикистон давлат Миллий университети олимлари ичимлик сувини тозалашнинг янги технологиясини ишлаб чиқди.

АҚШ махфий хизмат маҳкамаси — Марказий Разведка Бошқармаси яқинда ўз таҳқиқотлари ҳусусатини эълон қилди.

Яқинда Россиянинг Барнаул шаҳрида галати ҳодиса рўй берди. Бу ерда қаттиқ дўл ёғди, аммо думалоқ шарчалар ишлашсини ялтироқ эди. Хар бир дўлнинг диаметри 4 сантиметр, оғирлиги эса 30 граммни ташкил этди.

Футбол бўйича 2006 йилги жаҳон чемпионати Олмонияда ўтказилаётган бўлди. ФИФАнинг Цюрихда бўлган йиғилишида турт мамлакат — Англия, Олмония, Марокаш ва Жанубий Африка Республикасининг номзоди қўриб чиқилди.

Футбол қироли Диего Марадона яна дунё матбуот аҳли назаридан. Ярим йил мобайнида Кубада даволанган Марадона яқинда ушбу мамлакат фуқаролигини қабул қилганлигини эълон қилди. Кўпчиликнинг ахабланишига, ҳайратига сабаб бўлган бу кескин қарордан сўнг Марадона ўз паспортини алмаштирди ва Куба фуқаросига айланди.

ЮКСАЛИШ ЙИЛЛАРИ

Пойтахтимизда Мустақиллик йилларида бунёд этилиб, шаҳаримиз кўрқига кўк қўшаётган улкан иншоотларни бүгун санаб ўлгураймиқ. Айниқса, жаҳон андозалари даражасидаги йўллар қурилиши ва қайта таъмирланиши, транспорт катновни учун қўлай замонавий кўприкларнинг бунёд этилиши Тошкентимиз чиройини ўн чандон ошириб, кўрган кўзларни қўнатмоқда.

Ана шундай улкан иншоотлардан бири бүгунги кунда энг қайноқ қурилиш объектларидан бири ҳисобланган ва Мустақиллигимизнинг 9 йиллиги байрамига қурувчилар томонидан муносиб тўхфа бўладиган пойтахтимизнинг Аҳмад Дониш ва Ҳусниддин Асомов кўчалари кесилган жойда қад ростлаётган замонавий кўприкдир.

Бу бунёд этилаётган иншоот Халқлар дўстлиги кўчаси билан Хадра майдони, Фарғона йўли билан Тошкент айланима йўли, Аҳмад Дониш ҳамда Амир Темур кўчаларини туташтирувчи, бу ерда қатновчи транспорт воситалари ва шаҳаримиз аҳолиси қўлайлик туғдирувчи улкан кўприклар сирасидандир.

Шуниси қувонарлики, мазкур қурилиш лойиҳа асосида 3-4 йилда қўриб битказилиши режаланган эди. Ушбу иншоотда 3 сменада тиним билмай ишлаётган ва кўприкқозилиқда яхши тажриба тўплаган бунёдкорлар уни 12 ойда фойдаланишга топширишни ўз олдларига

Қарор ва ижро

КОММУНАЛ ХИЗМАТДАГИ ИСЛОҲОТЛАР

Тошкент шаҳар ҳокимлиги хайрли ташаббусга кўл урди: Ўзбекистон Миллий матбуот маркази ва тегишли хизматлар билан ҳамкорликда шаҳар ҳужайинининг энг муҳим тизимлари раҳбарлари билан ушбу соҳалардаги ютуқ ва камчиликларни муҳокама қилиш, истиқболли йўналишлар ва хайрли тажрибалар билан ўртоқлашиш, қоларча биргаликда самарали чимиллар йўлларини излаш мақсадида оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирокда матбуот анжуманлари ташкил этилмоқда.

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида шаҳар ҳокими ўринбосарлари, пойтахт ҳудудий коммунал-фойдаланиш бирлашмаси, «Тошсаноқликкуввати» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Сувсоз» трести, туманлардаги коммунал-ҳудудий бирлашмалар, жойлардаги уй-жой мулкдорлари ширкатлари

нинг раҳбарлари иштирокида ўтган навбатдаги анжуман бүгунги кунда энг долзарб ва муҳим аҳамият касб этаётган Тошкент шаҳрида коммунал хизмат кўрсатиш тизимида амалга оширилаётган ислохотлар ва ушбу соҳанинг ривожлантирилиши масалаларига бағишланди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Эркин Эрназаров шаҳар уй-жой фондига тўддан таъмирлаш, уй-жой эгалари мулкдорлари ширкатларини тўзиш, умуман, коммунал хизмат кўрсатиш соҳасидаги хайрли ўзгаришлар, муваффақият ва муаммолар тўғрисида қисқача маълумот берган, шаҳар ҳокимининг ўринбосари, пойтахт ҳудудий коммунал-фойдаланиш бирлашмасининг бош директори Виктор Дорохов йиғилганлар эътиборини ушбу тизимдаги ислохотларнинг бориши масалаларига қаратди.

— Ҳозирда шаҳардаги 98 фойз уй-жойлар фуқароларнинг шахсий мулклари

ҳисобланади, — деди жумладан у. — Бинобарин, бүгунги кунда олдимизда турган энг муҳим вазифалардан бири, бу — кишилар онига уй унинг шахсий мулки эканлиги, уни асраб-авайлаш, озода тутиш лозимлигини синдиришдир. 1998 йил ноябрида «Аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш тизимида иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида» Вазирлар Маҳкамасининг қарори, ўтган йил «Уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикасининг қонуни чиққанидан сўнг айниқса коммунал соҳасидаги тўб ислохотлар кенг йўлга кирди. Хусусан, концепциядан олдин Сергели туманида тажриба тарикасида жорий этилган уй-жойлардан фойдаланиш хизматларини ҳужалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъмирлашга ўтиш йўналиши эътиборида ва бу усул ривожлантирилмоқда. Ҳозир маълум қийинчиликлар билан бўлса-да уйдан фойдаланиш

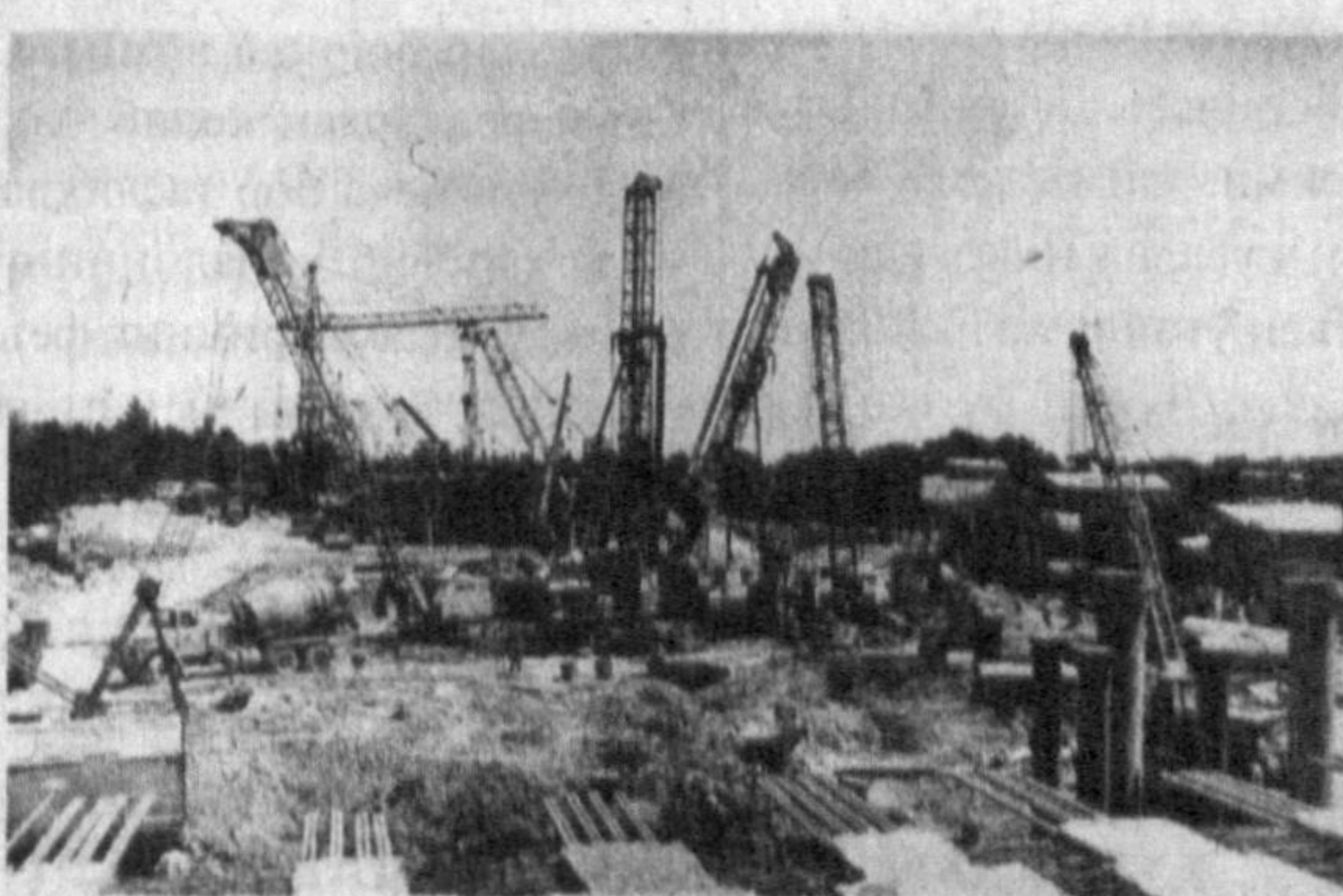
мақсад қилиб қўйилган. Бу қурувчилар «Тошметроқурилиш» трестининг 2-ерошти отряди ишчи-хизматчиларидир. Уларга 20 дан ортиқ ёрдамчи пулратчилар малад бўлишмоқда.

— Узунлиги 1200 метр ва кенлиги ўн беш метрни ташкил этувчи ушбу кўприкни бунёд этишда қурувчиларимизнинг файрат-шижоатини алоҳида таъкидлаш лозим, — дейди участка бошлиғи Сергей Дяков. — Улар масъулятини ҳис этиб, ўз касбларини эъозлаб бүгунги саратоннинг жазирасига қарамай баракали меҳнат қилишмоқда. Қурилиш-тиклаш ишларини ўтган йилнинг октябр ойида бошлаган бўлсак, ҳозиргача деярли асосий ишларни бажариб қўйдик. Айниқса, Эркин Обидов раҳбарлигидаги бригада ҳамда Абдурахмон Эгамбердиев, Владимир Яковлев бошчилигидаги звено қурувчилари вақтдан, қурилиш материалларидан унумли фойдаланишмоқда. Ҳадемай охириги юмушларни ниятсизга ет-

казиб, ободонлаштириш ишларини ҳам бошлаб юборамиз.

Шуни алоҳида таъкидлаш ўринлики, илгарилари бундай кўприкларни бунёд этиш учун темир-бетон заводаларида тайёрланган махсус тўсинлар керак бўларди. Ҳозирда эса «Тошметроқурилиш» трести бунёдкорлари ўзига хос янгилик яратдилар, яъни металл конструкциялар ёрдамида исталган баландликда махсус қўлиплар ясаб, шу ернинг ўзига бетон қоршмаларидан мустақам кўприк қисмлари қўйилмоқда. Бу иш сифатида, самаралорлиқ ва ижобий таъсир кўрсатиш билан бирга ортиқча сарф-харажатларга ҳам чек қўяди.

Кўприк лойиҳасини Тошкент бош режа асосида лойиҳалаштириш илмий-текшириш институти мутахассислари яратдилар. Кўприкнинг фойдаланишга топширилиши автотранспортларнинг эркин ҳаракатланишига қўлайлик яратиш билан бирга, унинг остки қисмида 2 та марказий автоўл, катта-кичик кўчалар ва трамвай

Қарор ва ижро

КУРИЛИШ

Бунёдкорлар файрати

Тошкент шаҳар ҳокимлиги хайрли ташаббусга кўл урди: Ўзбекистон Миллий матбуот маркази ва тегишли хизматлар билан ҳамкорликда шаҳар ҳужайинининг энг муҳим тизимлари раҳбарлари билан ушбу соҳалардаги ютуқ ва камчиликларни муҳокама қилиш, истиқболли йўналишлар ва хайрли тажрибалар билан ўртоқлашиш, қоларча биргаликда самарали чимиллар йўлларини излаш мақсадида оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирокда матбуот анжуманлари ташкил этилмоқда.

КУРИЛИШ

Тошкент шаҳар ҳокимлиги хайрли ташаббусга кўл урди: Ўзбекистон Миллий матбуот маркази ва тегишли хизматлар билан ҳамкорликда шаҳар ҳужайинининг энг муҳим тизимлари раҳбарлари билан ушбу соҳалардаги ютуқ ва камчиликларни муҳокама қилиш, истиқболли йўналишлар ва хайрли тажрибалар билан ўртоқлашиш, қоларча биргаликда самарали чимиллар йўлларини излаш мақсадида оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирокда матбуот анжуманлари ташкил этилмоқда.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги хайрли ташаббусга кўл урди: Ўзбекистон Миллий матбуот маркази ва тегишли хизматлар билан ҳамкорликда шаҳар ҳужайинининг энг муҳим тизимлари раҳбарлари билан ушбу соҳалардаги ютуқ ва камчиликларни муҳокама қилиш, истиқболли йўналишлар ва хайрли тажрибалар билан ўртоқлашиш, қоларча биргаликда самарали чимиллар йўлларини излаш мақсадида оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирокда матбуот анжуманлари ташкил этилмоқда.

КУРИЛИШ

Тошкент шаҳар ҳокимлиги хайрли ташаббусга кўл урди: Ўзбекистон Миллий матбуот маркази ва тегишли хизматлар билан ҳамкорликда шаҳар ҳужайинининг энг муҳим тизимлари раҳбарлари билан ушбу соҳалардаги ютуқ ва камчиликларни муҳокама қилиш, истиқболли йўналишлар ва хайрли тажрибалар билан ўртоқлашиш, қоларча биргаликда самарали чимиллар йўлларини излаш мақсадида оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирокда матбуот анжуманлари ташкил этилмоқда.

Тошкент шаҳар ҳокимлиги хайрли ташаббусга кўл урди: Ўзбекистон Миллий матбуот маркази ва тегишли хизматлар билан ҳамкорликда шаҳар ҳужайинининг энг муҳим тизимлари раҳбарлари билан ушбу соҳалардаги ютуқ ва камчиликларни муҳокама қилиш, истиқболли йўналишлар ва хайрли тажрибалар билан ўртоқлашиш, қоларча биргаликда самарали чимиллар йўлларини излаш мақсадида оммавий ахборот воситаларининг вакиллари иштирокда матбуот анжуманлари ташкил этилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ҚАРОРИ

Вазирлар Маҳкамасининг
«Валюта бозорини янада
эркинлаштириш ва валюта
алмаштириш операцияларини
кенгайтиришга доир чора-
тадбирлар тўғрисида»ги 2000
йил 30 июндаги 250-сон
қарорига ўзгартиришлар
киритиш тўғрисида

Ички валюта бозорида валюта алмаштириш операциялари ҳажмларини кенгайтириш ва чет элга кетаётган Ўзбекистон Республикаси резидентларининг хорижий валютага бўлган эҳтиёжларини янада тўлиқ қондириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ваколатли банкларнинг алмаштириш шохбчалари орқали Ўзбекистон Республикаси резидентларига нақд хорижий валюта сотишининг чекланган миқдорини 2000 йил 15 июлдан бошлаб 500 АҚШ долларига қўлайтириш тўғрисидаги тақлифига розилик берилсин.

2. Вазирлар Маҳкамасининг «Валюта бозорини янада эркинлаштириш ва валюта алмаштириш операцияларини кенгайтиришга доир чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2000 йил 30 июндаги 250-сон қароридagi 4-банднинг иккинчи хат боши ва қарорга 2-иловадаги 15-банднинг биринчи хат боши қўйидаги тахрирда баён қилинсин:

«ваколатли банкларнинг алмаштириш шохбчаларида нақд хорижий валюта Ўзбекистон Республикаси резидентларига паспорт кўрсатилган ва хорижий давлатнинг кириш визаси, авиация ёки темир йўл чипталари мавжуд бўлган тақдирда 500 АҚШ долларига сотилади».

3. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкга ваколатли банкларнинг алмаштириш шохбчалари орқали Ўзбекистон Республикаси резидентларига хорижий валюта сотишининг чекланган миқдорини, ички валюта бозорида нақд хорижий валютага бўлган талаб ва тақлифлардан келиб чиққан ҳолда, мустақил равишда белгилаш ҳуқуқи берилсин.

4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Б. Ҳамидов ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки раиси Ф. Муллажонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ
Тошкент шаҳри, 2000 йил 13 июль.

Теннис ЖАҲОН ГУРУҲИ САРИ

Республикамизда теннисни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган саноат-харажатлар самарасиз кетмапти. Сериоз ҳозирда эркаклар теннис жамоасида командалар ўртасида норасмий жаҳон чемпионати ҳисобланган Дэвис Кубогининг энг юқори чўққиси сари интилмоқда.

Бүгун Ўзбекистон Республикаси Миллий банки спорт комплексининг теннис кортида Дэвис Кубогининг жаҳон гуруҳига чиқиш учун саралаш учрашувлари бошланади. Жаҳоннинг энг кучли 32 тарма жамоаси таркибидан ўрин олиш учун ўтказилаётган ушбу турнирда Ўзбекистон ва Голландия катта ракетка усталиари ўзаро куч синашишди.

Шарифа ИЛЕСОВА. СУРАТЛАРДА: илгир кўприкқозилар Абдумалик Тўхтабоев ва Курбонли Айтиқовлар; қурилишда фаол иштирок этаётган 2-қурилиш-монтаж бошқармаси бунёдкорлари Юрий Зиньков ва Равиль Идрисовлар; кўприк қурилишда замонавий техникалардан унумли фойдаланишмоқда.

Сergeй Любич олган суратлар.

Юртимиз спорт ҳаётидаги ушбу улкан воқеа муносабати билан «Шератон»-Тошкент» меҳмонхонасида қўша ташлаш маросими бўлиб ўтди. Шунинг билан таъкидлаш керакки, рақибимиз жуда кучли ҳамда тажрибали бўлса-да, теннисчиларимиз ушбу ҳал қилувчи беллашларга пухта тайёргарлик қўришди ва галаба учун бор қўш-ғайратларини сарфлашди.

Кўрға ташлаш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Хамидулло Караматов, Республика теннис федерациясининг президенти Рустам Иноят, Тошкент шаҳар ҳокими Қозим Тўлаев, шаҳар ҳокимининг ўринбосари Эркин Эрназаровлар иштирок этди.

Дилшод ИСМОИЛ, Лобар УСМОНОВА.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши доимий комиссияларида

ЭЪТИҚОДЛИ ЁШЛАРНИ ТАРБИЯЛАЙЛИК

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг Ёшлар сиёсати ва соғлом авлод масалалари бўйича доимий комиссиясининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Унда доимий ёшларнинг дунёвий билимларини муҳокама қилинди. Ушбу масала юзасидан депутатлар — «Ёшлик» талабалар шаҳарчаси ҳокими Аъзам Ақромжонов ва «Тошкент оқшом» — «Вечерний Ташкент» газеталари бош муҳаррири Акмал Ақромовлар маълумотлари тингланди.

Маълумки, бугунча доимий комиссия қошида юқоридаги масалани ўрганиш бўйича бир қанча депутатлар ва мутахассислар иштирокида махсус гуруҳ тузилган. Гуруҳ аъзолари шаҳардаги қорхона ва муассасалар, ташкилотларда, маҳаллаларда бўлиб, ёшлар билан ишлашнинг аҳолини, ўқиш, ишлаш ва малака ошириш шароитларини яратиб бериш, йигит ва қизларда илмий дунёқарашни шакллантириш масалаларида олиб борилаётган ишларни ўрганиб чиқди. Мазкур ўрганиш давомидида ижобий таъриба билан бирга қатор муаммолар борлиги ҳам маълум бўлди. Айниқса, маҳаллаларда ёшлар ўртасида тарбиявий ишлар

олиб боришда, жамоат ташкилотлари, сиёсий партияларнинг ўз ўрни мавқелари бўлишларига эътибор қаратилди.

Сўзга чиққанлар ташкилот ва муассасалар, турар жойларда ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни қонлантириш, бу борада бир дақиқа ҳам гоёвий бўлиш бўлишига йўл қўймайлик, маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш органлари, «Камолот» жамағармаси, хотин-қизлар қўмиталари, бошқа жамоат ташкилотлари билан мувофиқлаштирилган уйғун иш олиб бориш бўйича тақлиф ва мулоҳазаларини баён қилдилар.

«Камолот» жамағармаси Тошкент шаҳар бўлими раҳбари, доимий комиссия раиси Муҳаммад Расулова шаҳарда ёшлар ўртасида олиб борилаётган ишлар таъсирчанлигини ошириш бўйича ишлаб чиқилган тавсиялар мазмунини таништирди. Улар бўйича кенг қамровли иш олиб бориш бўйича конкрет вазифа белгиланди.

Доимий комиссия йиғилишида ёшларнинг ҳуқуқий билимларини ошириш, бозор муносабатларига ўтиш шароитида уларнинг таъсирчан ижтимоий муҳофазасини ўрганиш бўйича янги гуруҳ таркиби тузилди.

(Ўз муҳбиримиз).

Мустақиллик йўлидан одимлай бошлаган дастлабки йилларда мамлакатимизда келгуси авлодга, фарзандларимизни ҳар томонлама қамолатли ва фозил инсонлар қилиб тарбиялашга алоҳида эътибор бериб келинмоқда. Соғлом авлод йили деб ном олган 2000 йил — асримизнинг сўнгги йилида «Соғлом авлод» давлат дастури асосида кенг қўлдан амалга оширилаётган ишлар шу ғамхўрликнинг янги ёрқин ифодаси дейиш мумкин.

Бугун мамлакатдагидек пойтахти азим Тошкент шаҳрида ҳам баркамол инсонларни тарбиялаш, келажакка ғамхўрлик борасида ибратли ишлар рўёбга чиқарилмоқда. Шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар кўмитасининг раиси **Фарида АБДУРАХИМОВА** мухбиримиз билан суҳбатда шулар ҳақида гапириб берди.

Маълумки хотин-қизлар кўмиталарининг асосий мақсади оила, оналик ва болаликни ижтимоий ҳимоя қилишдан иборат. Ҳар қандай жамиятнинг асоси оила бўлса, оиланинг таянчи, устуни — оналар, яъни аёллардир. Аёлларга ғамхўрлик, уларнинг ижтимоий маънави, турмуш маданияти ва ҳаёт даражасини кўтариш йўлидаги ҳаракатлар оқибат натижада жамият равишига ҳам маънавий, ҳам жисмоний баркамол инсонлар тарбиясига хизмат қилиши сир эмас. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни ва ролини ошириш, уларнинг моддий ва маънавий шароитларини яхшилашга катта эътибор бериб келинган. Бу соҳада республикамиз Президенти Ислам Каримовнинг шахсий ташаббуслари ва саяё-ҳаракатлари муҳим роль ўйнаётганини алоҳида таъкидлаш ўринли деб ўйлайман.

Кетма-кет эълон қилинган Оила йили, Аёллар йили, ундан кейин Соғлом авлод йили деб эълон қилинган 2000 йилимиздаги умумдавлат миқёсида, давлатимиз бошчилигида амалга оширилаётган кенг миқёсдаги тadbирлар асосан аёлларимиз, уларнинг сермазmun ва бахтли ҳаётларини таъминлаш ва шу асосда келажак буюк давлатимиз пайдоқилишининг яратувчилари бўлган келгуси авлодларимизни ҳар томонлама қамолотга эришган инсонпарвар кишилар қилиб вояга етказишга хизмат қилади.

Республикамиз пойтахти ҳамма соҳадаги каби аёллар, болаларга ғамхўрлик соҳасида ҳам ўрнатилган келажак. Шунинг учун ҳам давлат дастурлари доирасида кейинги йилларда аниқгина ишлар амалга оширилади. Шунининг алоҳида таъкидлаш жоизки, «Соғлом авлод» давлат дастури асосидаги барча муҳим ишларимиз оналар ва болалар ижтимоий муҳофазасини яхшилаш, уларнинг оилада, ўқишда, меҳнатда кенг имтиёзларга эга бўлишини таъминлаш шiori остида олиб борилюмоқда. Бу ишлар йўналишлари, қўлама ҳақида тасаввурга эга бўлиш учун баъзи мисолларни келтиришни истардим.

Энг муҳим йўналишларимиздан бири — оила ва уни мустаҳкамлаш, келажак авлод тарбиясида унинг мавқеи ва ролини оширишдир. Чунончи, шу мақсадда ёш оилаларнинг тиббий-ижтимоий патронажи ташкил этилди. Бу — ўзаро никоҳ ришталари билан боғланиб, беш йилгача яшаган ҳар бир оила аъзолари — эри, хотини ҳамда уларнинг фарзандлари саломатлигини мониторингини ташкил қилиш, яъни уларни доимий равишда ўрганиб борувчи тизимни яратишга эришдик. Бунда шундай оилалар ва уларнинг аъзолари, янги туғилган ҳар бир фарзанд ҳақидаги маълумотлар компьютерга киритилиб, улар саломатлиги устидан доимий назорат ўрнатилди.

Компьютерга киритилган оилалар аъзолари ҳар ойда тиббий кўрикдан ўтиб туришади. Кузатишдан ҳар қандай ўзгаришлар шифокорларнинг доимий назоратида бўлиб, дарҳол малакали тиббий ёрдам ташкил этилади.

Соғлом авлод — соғлом оилада дунёга келади деб бежиз айтишмаган. Шунинг учун ҳам биз оила бошидаёқ соғлом асосларда ташкил топишига алоҳида эътибор қилаёмиз. Шу мақсадда пойтахтда юзга келган тажриба қўлликни қизиқтиради деб ўйлайман. Бу — оила қуришга аҳд қилиб, фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш органларига ариза берган келин-куёвларни тиббий кўрикдан ўтказиш ташкил этиш билан боғлиқ чора-тадбирларимиздан иборат.

Ҳар қандай янгилик сингари унинг ҳам ҳаётимизга сингиши осонликча кел-

чаётгани йўқ. Келин-куёвлар учун олат бўлмаган бу тadbирга уларни кўндириш маълум тарбиявий ишларни олиб бориш тақозо этади. Бу ишни пойтахтнинг Шайхонтоҳур туманида тажриба тариқа-

коҳга монелик қилаётган айрим хасталикларга эътиборга олинади. Бошқа аниқланган хасталиклар бўйича келин ва куёвларга алоҳида тавсиялар берилади.

Компьютерга тушган маълумотлар Тошкент шаҳар ҳокимлиги айтиш бошқармаси қoшида ташкил этилган Ахборот-сервис хизмати марказида тушланади. Улар ўрганиб, таҳлил этилиб, тегишли хулосалар фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш органларига, келин-куёвларнинг турар-жойларида хизмат кўрсатувчи поликлиникаларга юборилади. Бу поликлиникаларда беш йил давомида ҳам эр-хотинларнинг, ҳам уларнинг фарзандларининг саломатлигини мунтазам кузатиб, зарур тиббий хизматлар билан таъминлаб боради.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ БАРКАМОЛ, БАХТЛИ БЎЛСИН!

сида тўрт йил олдин бошлагандик. Никоҳга ариза берганларнинг ҳаммаси имкон қадар тиббий кўрикдан ўтишга ҳаракат қилишди. Натижа ёмон бўлмади, шунинг учун ҳам уни бутун шаҳар миқёсида жорий этишга киришдик.

Эндиликда фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш органларини ариза берганлардан салмоқли қисми ихтиёрий асосда тиббий кўрикдан ўтишмоқда. Масалан, шу йилнинг бошидан бутунгача 1818 та келин-куёв шундай кўрикдан ўтган. Шаҳарда никоҳларни қайд этиш органларида, тиббий кўрикдан ўтиладиган шаҳар диагностика марказида, маҳаллаларда олиб борилаётган доимий тушунтириш ишларимиз натижасида бора-бора келин-куёвлар никоҳдан аввал тиббий кўрикдан ўтиши табиий ҳолга айланиши шубҳасиз. Чунки бу иш ана шу ёшларнинг ўзлари учун, улар тузатилган оиланинг мустаҳкам ва бахтли бўлиши учун қилинган. Шунинг ҳам айтиш керакки, диагностика марказида ни-

Яна бир нарсани қайд этиш ўринли деб ўйлайман. У ҳам бўлса келин-куёвларни тиббий кўрикдан ўтказиш бепул амалга оширилади. Ваҳоланки, ҳар бир келин-куёвнинг бир марта кўрикдан ўтиши 5-6 минг сўмга тушади.

Яна бир диққатга сазовор ишимиз оилаларнинг мустаҳкамлигини таъминлашда жамоатчилик, биринчи навбатда, маҳалланинг ролини ошириб бориш бўйича саяё-ҳаракатлардан иборат. Ёш оилаларда юзга келадиган турли жанжаллар маҳалла хотин-қизлар кўмиталари фаоллари, ҳурматли отахон ва онахонлар таъсирида бартараф этилади. Кўпгина ажралишлар бошида арзimas бўлиб туялган нарсалардан келиб чиқишини ҳаётнинг ўзи неча бор тасдиқлаган. Шунинг учун ҳар бир хонадоннинг икки-чакирини, ўз одамларининг феъл-атворларини яхши биладиган маҳалла фаолларидан яхшироқ бу муаммони ҳеч ким бартараф этолмайди.

Фикримча, юқоридаги икки тadbир, яъни келин-куёвларни никоҳдан олдин

тиббий кўрикдан ўтказиш ва ажралиш ишларини олдин маҳаллада кўриб чиқиш тажрибаси шаҳримизда қўйди-чиқдиларнинг қамиди 30-40 фоизга камайтирди. Илгарилари бир йилда ўртача 5-6 минггача ажралиш бўлган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич 4 мингга тушди. Ўйлаймизки, оилаларни мустаҳкамлаш, уларни ижтимоий ҳимоялаш, фарзандлар саломатлигига ғамхўрликни қўйиш каби тadbирларимиз туфайли ажралишлар сони яна ҳам кескин камайишига эришамиз.

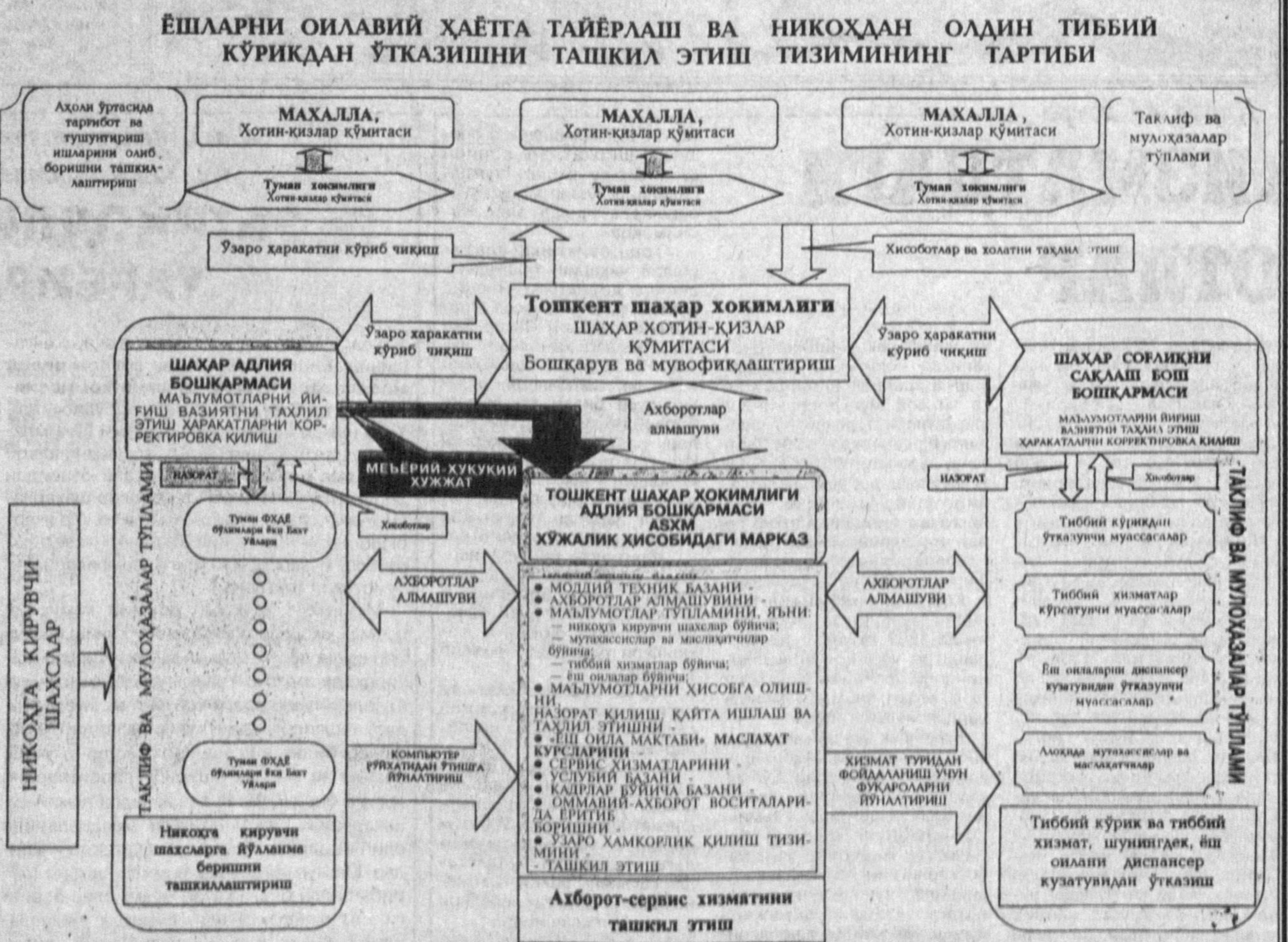
«Соғлом авлод» дастури асосида амалга ошираётган муҳим тadbирларимиздан бири аёлларнинг алаптациа марказини ташкил этиш борасидаги ишларимиздан иборат. Бу марказ мураккаб ахборот тушиб қолган аёлларга руҳий, тиббий, маънавий ва ижтимоий ёрдам кўрсатиши керак. Бу ерда шундай аёлларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаб, улар учун кичик новвойхоналар, тикиш цехлари, кир ювиш цехи, сартарошхона очилиши мумкин. Аввало бундай аёллар руҳшунос ҳузурда бўлиб, ундан зарур тиббий ёрдам олиб ўзларига келадилар. Сўнг улар зарур ҳолларда касблари бўйича ишлар билан таъминланади, касби бўлмаганларга пазандилик, тикувчилик ва бошқа касблар ўргатилади. Икки-уч ойлик турли курслар очилади. Бу ердаги хизматлар ҳам ҳаммаси — бепул.

«Соғлом авлод» дастури асосида қаровсиз қолган болаларга ҳуқуқий ёрдам маркази ташкил қилиш ишлари ҳам бошлаб юборилди. Бу ишга Тошкент шаҳар ҳокимлиги шаҳар хотин-қизлар кўмитаси, Республика Болалар жамғармаси, шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси бош-қош бўлмоқда. Ҳозир Чилонзор туманида шу марказ учун бино танланиб, уни таъмирлаш масалалари ҳал этиляпти. Қаровсиз қолган болалар бу ерга олиб келиниб, ювиб-тараб, овқатлантирилиб, ўқишга, ҳунар ўрганишга жойлаштирилади.

Шаҳардаги аёлларга хизмат қилувчи аёлларнинг репродуктив марказининг ташкил этилганлиги ҳам соғлом авлод тарбиясига қўшилидиган муҳим ҳисса бўлади. Шаҳар солиқни сақлаш бошқармаси билан бирга иш олиб борувчи бу марказда тиббий ходимларнинг ўзлари ҳам ўқитилади, малакалари ошириб борилади.

«Соғлом авлод» дастури бўйича олиб борилаётган ишлар ҳақида яна кўп мисоллар келтириш мумкин. Лекин гап аввало улар сонидан эмас. Бундай тadbирларнинг таъсирчанлиги ва самардорлигида. Мўлжаллаган ишларимиз изчил олиб борилаётганлиги, Президентимизнинг ёш авлодга ғамхўрлик борасидаги ташаббус ва саяё-ҳаракатлари пойтахтимизда кенг қўллаб-қувватланаётганлиги муҳим. Шу асосда муазам Тошкент аҳли Мустақиллигининг яқинлашиб келаётган 9 йиллик айёмини ҳар қачонгидан кўтаринки руҳ, яхши қайғийи ва Ватан муваффақиятларини янада мустаҳкамлаш йўлидаги жўшқин, фидойиларча меҳнатлари билан кутиб олади.

Саид ВАЛИЙ ёзиб олди.
Куйидаги схемада Тошкент шаҳар ҳокимлиги қoшида ёшларни оилавий ҳаётга тайёрлаш ва никоҳдан олдин тиббий кўрикдан ўтказиш тизимининг тартиби акс этган.

ГОЛИБГА — «НЕКСИЯ» АВТОМОБИЛИ

Биринчи ўзбек сигаретаси «Хон» истеъмолчиларини рағбатлантириб туриш хайрли аъна-на тусига кирган. Хусусан, илк бор «Хон»

ни сотиб ол — автомобиль ют» истеъмолчиларни рағбатлантириш дастури 1996 йили ташкил этилган эди. Ушанда омадли ҳамюртларимиз 1 та автомобиль, 50 та телевизор ва 150 та плейерларнинг соҳиблари бўлишганди. 1997 йилда ҳам худди шундай дастур ўтказилди. 1999 йили эса савдо марказларининг Ўзбекистон бозоридида 3 йиллик тантаналарига бағишланган «Хон» ва «Хон Lights» сигареталари истеъмолчилари учун «Хонни сотиб ол — 3 миллион сўм ют» учинчи дастури катта муваффақият билан ташкил этилди.

Шу йили янги аср арасида «Хон» савдо маркази «Хон Lights» сигареталари истеъмолчилари учун автомобиль 6 йўналидиган янги дастурни тақдим этди. Унга кўра 10 майдан бошлаб ҳар икки ҳафтада биттадан автомашина соҳибни аниқланди. Дастурнинг дастлабки ўйинида 15000 купон иштирок этиб, Константин Кимга омад кулиб боқди. У «Нексия» автомобилнинг соҳиб бўлди.

«Илҳом» театрида ташкил этилган дастурнинг иккинчи босқичида 45000 купон иштирок этиб, Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш муҳандислари институтининг талабаси Бехзод Бозоров ҳам голиб сифатида бош мукофот — автомашина билан тақдирланди.

Кўни кеча мухлислар ва истеъмолчилар билан гавжум «Илҳом» театрида бу йилги дастурнинг учинчи якуний босқичи бўлиб ўтди. «Илҳом» театр-студияси артистларининг қизиқарли сахнавий чиқишлари, концерт дастурларидан сўнг узок кутилган онлар келиб, купонлар ўйнади. 343 минг купон ичидан ягона голиб аниқланди. Шуниси қизиқки, лототрондан тушган ўн учинчи рақамли шар Омонилла Маъдиевга бахт келтириб, у навбатдаги «Нексия» машинаси ютуғини қўлга киритди.

Шу тариха «Хон Lights» сигареталари истеъмолчиларини рағбатлантириш туртинчи дастури ниҳоясига етди. Бироқ келгусида янгидан-янги дастурлар ташкил этилишига шубҳа йўқ.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Спорт — саломатлик гарови

МАҲОРАТ КЎРИГИГА АЙЛАНДИ

Савдо, умумий овқатланиш, матлубот кооперацияси ва турли шаклдаги тadbиркорлик ходимлари касба уюшма шаҳар кўмитаси спортнинг жамиятимизда тутган ўрнига, тармоқ ходимларини соғломлаштиришга катта аҳамият бериб келмоқда.

Яқинда тармоқ касба уюшма шаҳар кўмитаси ташаббуси билан Тошкент шаҳар савдо департаментининг совринлари учун «Агрегат» корхонасининг стадионида 12 та жамоа иштирокида мини-футбол бўйича аънавий мусобақа бўлиб ўтди. Муросасиз баҳсга айланган беллашувларда яшил май-донда астойдил тўп сурган жамоалар нималарга қодир эканликларини намойиш этиб, ўзлари меҳнат қилаётган корхона, ташкилот ва туман савдо департаментининг спорт шарафини муносиб ҳимоя қилдилар. Ўзига хос маҳорат кўригига айланган, чиройли тарзда ўтган ҳажонли дақиқаларга бой бўлган мусобақаларнинг финал босқичи барчага завқ-шавқ бағишлади.

Ниҳоят, турнир ниҳоясига етиб, голиблар аниқланди. Тармоқ касба уюшма шаҳар кўмитасининг раиси А. Эшонқўжаев мусобақа голиблари ва қатнашчиларини чин дилдан му-боракбод этди.

Қизиқарли беллашувларда Чилонзор тумани савдо департаментининг жамоаси мини-футбол бўйича аънавий турнирда биринчилигини эгаллади. Голиб жамоа кўча кубок, диплом, ўйинчилар эса эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

«Арду» қўшма корхонаси жамоаси ҳурмат шохсупасининг иккинчи поғонасига, Шайхонтоҳур туман савдо департаменти футболчилари эса фахрли учинчи ўринга кўтарилдилар ва дипломлар, эсдалик совғалари билан тақдирландилар.

Мусобақа махсус совринларининг соҳиблари ҳам маълум бўлди. Чилонзор тумани савдо департаменти ходими Хусан Юнусбеков «Энг яхши дарвозабон», «Арду» қўшма корхонасининг бош директори Жаҳонгир Усмонов «Энг яхши ҳужумчи», Юнусобод тумани савдо департаменти ходими Зафар Миркаримов «Энг яхши ҳимоячи» деб эътироф этилди.

«Тошкент универмаги» супермаркети очик акциядорлик савдо ишлаб чиқариш жамиятининг шўба мудири Ҳасан Қосимов «Футболга садоқати учун» эсдалик совғаси билан тақдирланди.

Тошкент шаҳар Савдо департаменти бошлигининг биринчи ўринбосари С. Саидхонмедов голиблар ва финал иштирокчиларини самимий табриклаб, уларга эзгу тилакларини билдирди.

Улуғбек ПЎЛАТОВ.

Назорат

ИЖРО ИНТИЗОМИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Мирзо Улуғбек тумани ҳокимлиги назорат инспекциясининг ҳудуддаги корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарлари иштирокидаги семинар-йиғилиш бўлиб ўтди. Унда ижро интизоми мустаҳкамлаш чора-тадбирлари, ҳўжалик юритувчи субъектларни текширишни тартибга солиш, давлат бошқарув идораларида, корхона, ташкилот ва муассасаларда ҳўжатлар билан ишлаш тартиби тўғрисида туман ҳокимининг ўринбосари, назорат инспекциясининг раҳбари Ш. Юсупов, ҳокимлик девонхонаси мудири М. Толиповларнинг маърузалари тингланди. Ушбу йиғилишда ижро интизоми бузилаётган жомаларда иқтисодий, ижтимоий ва маънавий инқирозларга учраш ҳоллари рўй бераётганлиги, бу борада раҳбарларнинг шахсан масъул эканликлари яна бир бор эслатиб ўтилди. Ҳар бир меъёрий ҳўжат албатта банд-ма-банд тўлиқ ҳажмда бажарилиши лозимлиги, қилинган ишлар тўғрисида тегишли идораларга ўз вақтида ахборотлар бериш кераклигига йиғилиш қатнашчиларининг эътибори қаратилди. Семинар йиғилишида жойларда ҳўжатлар билан ишлаш, уларнинг назоратини ташкил қилиш бўйича муҳкама юритилди. Тошкент трактор, Лак-бўёқ корхоналарининг ушбу йўналишдаги иш тажрибаларидан ахборотлар тингланди, қатнашчиларга услубий қўлланмалар берилди.

Миржамол МИРСОТОВ,

Туман назорат инспекциясининг бош мутахассиси.

(Давоми. Боши газетанинг 35,38,44,47,50,53,59-сонларида)

Хотам илгари борди, ул парининг кўзи Хотамга тушди. Бир соҳибжамол йигит интизор бўлиб турарди. Малика буюрдики, ул озода кишини шунда олиб келинлар деб. Дархон бир ним тахт кўйдирди. Хотамни анга тахлиф айлаб, дастурхон солиб таомлар кўйдилар. Хотам тўйиб дастурхонлар йиғилгондин сўнг малика сўрадики, эй навжувон ушбу жойга қадам қўймоқ боиси нимадур? Қайдин келурсиз ва қайнга борурсиз ва ҳам ўзингизни изхор айлангиз деди. Хотам жавоб бердики, мен Ямандин бўлурмен, отимни Хотам ибн Тай шох Ямандин дерлар. Азбаройи мухтож бандлар учун худони ризолигин истаб жонимни фидо қилгондурман деб, хамиша саргузаштини баён айлаб, етти саволи малика Хусния бонунни бири хамми бодигард эрди. Бинобарин, хаммоми бодигардининг маънисин билмак учун борур эрди, йўлда бир чоқ устида ушбу шахзодани ота-онасини нолон кўриб, аларга раҳим қилиб, мунда тушиб сизни хизматингизга мушарраф бўлдим. Шахзодага боқиб дедиким, сиз фароғат билан, ул бечоралар мотамдадурлар. Бир хабар бермоқчи лозим эрди, деди. Шахзода айтиди, ихтиёр манда эмасдур. Ул малика айтдики, мени ихтиёрга не ишим бордур. Бул йигитнинг ўзи келгандур, қайси вақт кетар бўлса борур деди. Шахзода айтдики, маликам газаб билан бу сўзларни айтурлар менинг кўнглим учун хар халфада бир мартаба бориб, кўзини жамолларидин равшан айлаб келурга ахду паймон боғласалар зиҳи карамлари бўлғай эрди. Малика дедиким, бизларни қавлларимизда мундоқ сўзлар бўлмас деди. Хотам дедиким Кўх аллоҳда Алкан пари Тамим отлиғ бир йигитга андоқ муҳаббат пайдо қилиб, никоҳига кирдиким, бир лахза бир-бирларини кўрмасалар иложи йўқдур, асло жудо бўлмаслар. Малика айтиди, мен ҳам эшитиб эрдим деб, бул йигит бўлхавасдур, аста-хидил эмас, бевафоллик кўргузур дегач, шахзода дедиким, бул нечук сўздорким маликам айтурлар, тож-тахтни ташлаб, ота-онам, хешу ақрабодларимни бахриддин ўтиб, маликамни хизматларида умидвор висол ва жамолларидурман деб, мундоқ сўзлардан кўп оралга солди. Малика дедиким, мен дўстдорликни шундоқ билурманки хар ишга буюрсам жони билан қилсам, Шахзода дедиким ул нечук ишдур, амр айласунлар. Паризод айтдики, агар

чиндин бўлса қайнаб турган ёғ ичига кирғайсиз деди. Шахзода хўб бўлур деб тайёр бўлди. Хотам дедиким кўркамил, манда бир мухра бордур, озгинга солиб қайнаб турган ёғ ичра кирсанг саломат қиларсан деб тасалли берди. Малика амри билан равшани жўш тайёр бўлди. Шахзода мухрани озгина солиб, билаларини шимариб, этакларини белига қис-тириб, ишк-муҳаббат қозонидан уч мартаба айланди. Энди оллоху акбар деб ўзини қайнаб турган ёғ ичра ташламак фурсатда эрди, малика карашмалар билан шахзодани кўлидин тутиб олди ва дедиким, ошқилиқ сабо-тига етди, деб фарҳанок бўлишб базмгоҳга келиб жазм бўлдилар. Шох парини амри билан расм-усул парийна тўйлар ва томошалар

жавонмард йўл бўлсин, қайси пардадин бўлурсиз, бул юришдин муддаолари нимадур? Хотам аввалдин то охири қилгон ишларини баён айлаб, энди хаммани бодгард асронини билмак учун кетаётганини изхор айлади. Ул пир дедиким, эй ўғлим жонимга раҳм айлағач, бўлак хайрли ишларни айлагил деб кўп гапирди. Хотам дедиким то хало кирган йўлимдин юз қайтарганим йўқдур, энди ҳам юз ўгирмасман, худо ризоси учун деди. Пир дедиким, бора-қаллох, эй ўғлим андак сомёе бўлгил, ашштга нимдин сенга баён айлаб деди. Мундин борсанг бир-икки ойлик йўлдир. Қатогон деган шаҳари азим бордур, анинг сарҳадида бир кўхистони бордур. Ул тоғда бир дара бордур нияҳтада кенгдур. Каёмарс одамнинг хуми билан ҳукамолар тилимоти атайдурлар. Ул замондин то бул замонгача ҳеч ким кириб андин чиқгон эмасдур. Ул кирган одамлардин хабар ҳам бўлмағай. Қатогон шохи посбон қўйгандур, кишини киргани қўймас деб, Хотамни бошлаб қатогонни йўлга солди. Икки йўл айрилиши келур, йўл йўлга борлиғи офати камроқдур. Неча кундин сўнгра яна икки йўл келур, ани чап йўлга юргил меҳ-

Доншмандлар хазинасидан

ХОТАМНИНГ БЕШИНЧИ САФАРИ

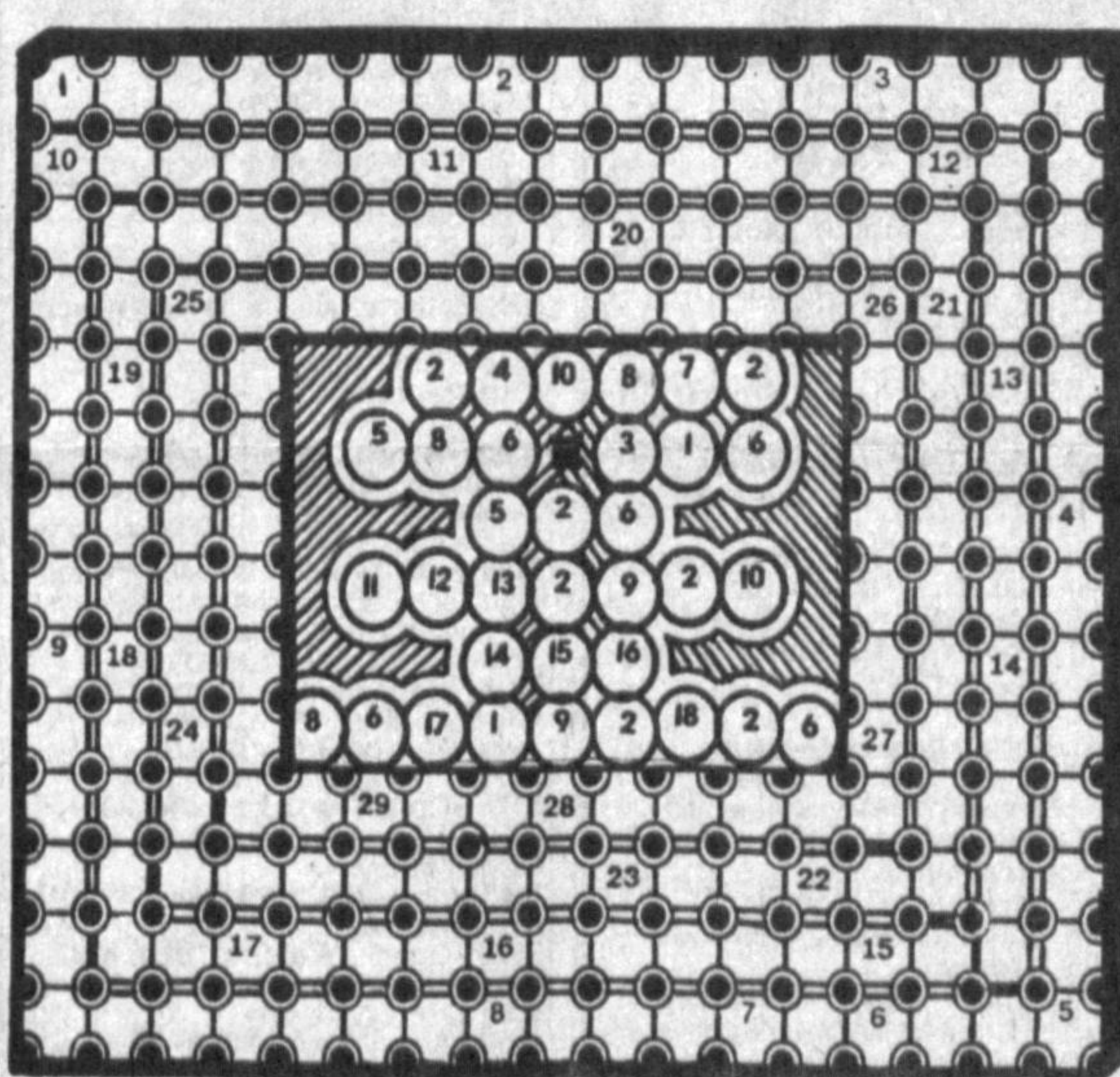
қилиб, шахзодага шох парини яхши соатда никоҳ айладилар. Хар икки мушток висоллар бир-бирларидин қиммат бўлдилар. Хотамни ҳақиқа дуойи хайр айладилар. Беш-ўн кун ўтди. Хотам шох парига дедиким, энди шахзодага жавоб бўлса ота-оналарини кўргай; деди, малика хўш бўлғай деб, париларга буюрди, бир тахт пайдо қилдилар. Шахзода ота-сига лойиқ ҳадлар ва онасига муносиб ҳарир либослар билан шахзода билан Хотамни кўтариб, ул чоқ лабига чиқариб қўйдилар. Шахзода Хотамни қўймадсин шахрига олиб кирди. Тўйлар, томошалар айладилар ва лекин шох парига ҳафтада бир кеча икки кеча келур эрди. Хотам буларни ишдин хотиржам бўлиб, шох билан шахзодадин жавоб олиб, ул парилар шохи ҳам бул кеча ҳозир бўлди. Хаммадин розилиқ тилаб, шохга дедиким, хаммоми бодигардин қайси тарафда эркин билурмусизлар? деди. Шох дедиким, мен эшитиб эрдимки, мағриб билан жануб оралғида эмши деб, шунин билурман деди. Хотам видолашиб йўлга равона бўлди. Ақойиботларни тамошю айлаб, тинмасдан ҳаракат қилиб борур эрди, бир даҳага кирди. Бир пирмандининг уйида меҳмон бўлди. Ул пир мард ул кеча хўб зинфатлар айлади. Эрта нонушта қилурда сўрадиким, эй

нати озорқур. Бу сўзларимга амал айлагил, бўлмаса пушаймон қилурсан фойда топмағай-дурсен деб, видолашиб ўз мовасига кетди. Хотам оллох деб таваккал айлаб йўлга равона бўлди. Неча кундин сўнг бир шахрга етди. Ул шахрнинг одамлари шахрдин чиқиб сайил айлабдур, чодирлар тикилибдур, обу ошлар ҳаддин қўлдур, ҳамма шод фарҳандадур. Хотам бирдан сўрадиким, бу нечук томошадур, тўйга ўхшайдур. Ул одам жавоб бердики, бу вилотга неча замондин буюн бир ба-лоий нозил бўлгондурким, хар ойда бир келур, бир аждаҳо суратида, қинга келиб бир-икки юмаланиб бир соҳибжамол йигит бўлиб, ўрнидин туриб бизлардин бир кизни хохлаб, тўйлар айлаб кетадур. Агар киз бермасак, оламни зеру забар қилур. Бугун келадур-гон кундур, бул тўйлар ани ўчундур. Бир кизни хохлаб олиб кетгандин кейин мотамини ту-тармиз деди. Хотам таҳаммул айлаб дедиким, албатта бу иш жинлардин бўлғай деб, ул одамга дедиким, улпарга айтил, оллох таоло-нинг иноти билан ушбу балони даф айла-гумдур. Ул киши ҳам подшоҳига арз айлади. Хотамни олиб бориб ёнига ўқтазиб ул бало-дин шикоятлар қилди.

Турғун ФАЙЗИЕВ.
(Давоми бор).

Бўш вақтингизда

БОШҚОТИРМА

Азиз муштарий! Изоҳлари-га асосланиб топилмаган кўйидаги сўзлар шаклга «ан-жир» ҳолида ёзилди.

1. Поитактимиздаги бир неча даврда бунёд этилган XV-XVI асрларга мансуб меъморлик обидаси, мадраса. 2. Гузаллик, чирой. 3. Атоқли манзарачи мусаввир, халк рассоми. «Узбек портрети» асари муаллифи. 4. Узбек ҳуқуқшунос олимаси. 5. Қозоқ маърифатпарвар шоири. 6. Вақт ўлчови бирлиги. 7. Бирор нарсанинг келганлиги микдори. 8. Савдо маҳсулотларининг нави, хусусияти, сифатига оид билимлар мажмуи. 9. Электр қувватининг ўлчови бирлиги. 10. Тригонометрик функция. 11. Тилшунослик илми соҳаси. 12. Сўз туркуми. 13. Қадимда қўлланган турли ерларда турли-қатталлидаги ер сатҳи ўлчови бирлиги. 14. Атоқли қозоқ ёзувчиси. Собит Мукнонов асари. 15. Узбек эстрада санъати асосчиси, устоз хонанда. 16. XIX аср Озарбайжон мутафаккири ва маърифатпарвар шоири «Мирзо Шафий қўшиқлари» дунё халқлари тилларига таржима қилган китоби муаллифи. 17. Марказий мустақил газе-та. 18. Марказий Осиёдаги пасттекстлик. 19. Оқшом гулли. 20. Манзара, кўринишнинг нозик хис уйғотувчи қўли. 21. Сўзлашуви восита-си қонун-қондаларини ўрга-

нувчи билим. 22. Ёзги кўркмак, энгил иморат. 23. Икки ёниш девгательларда ёниги бўлганлиги хаво ара-лашмаси билан тайёрлаб берувчи асбоб. 24. Мусикали саҳна санъати ижрочиси, санъаткор аёл. 25. Заҳириддин Муҳаммад Бобур сиймо-сини гавдалантирган таникли санъаткор. 26. Ўзбекистон Қаҳрамони, «Узбегим» қаси-даси муаллифи. 27. Фафур Ғуломнинг фалсафий шеъри. 28. Қўрнинг, лойиҳанинг ки-тобий атамаси. 29. Қозоқ халк полвони.

Муаммонома
Очқич сўзлар: 1. Қиммат-баҳо ипакдан гўл тикувчи че-вар — 16, 1, 6, 18, 15, 16. 2. Абдулҳамид Сулаймон ўғли Ҷўлпоннинг оташин шеъри — 12, 1, 9, 17. 3. Турли мавзударга му-нозара — 5, 1, 3, 14. 4. Тикув машинасининг галтаги — 4, 8, 10, 2. 5. Қисқа муддатда содир бўладиган қонинот ҳодисаси — 11, 13, 2, 7. Энди шакл марказидаги айланмаларда ёзилган ра-қамларни очқич жавоблари асосида харфлар билан ал-маштириб муаммонимани ҳал этинг. Улардан қаторлар бўйича ўқиб билан аён бўла-диган ҳикмат мунотоз мута-факкир шоир Алишер Наво-ий меросига мансуб.

Тузувчи
Фозилжон ОРИПОВ.

Газетанинг 7 июль сонидида чиққан бошқотирманинг жавоблари:

1. Бинокор. 2. Ринг. 3. Горацко. 4. Очерк. 5. Кийикўт. 6. Тўти. 7. Исламий. 8. Йўлка. 9. Армуғон. 10. Қайс. 11. Сунбула. 12. Атлас. 13. Савағич. 14. Чуст. 15. Тўмарис. 16. Сифат. 17. Тинчлик. 18. Каср. 19. Руминия. 20. Янтоқ. 21. Қидирув. 22. Вена. 23. Айсберг. 24. Газли. 25. Илтифот. 26. Торф. 27. Фазилат. 28. Табиб.

Муаммонома

Очқич: 1. «Уртар». 2. «Адиас». 3. Газ. 4. Хаёл. 5. Ин. Ҳикмат: Тилингни ўз ихтиёрида асра.

Хотира

ЗАБАРОДАСИ АҚШЁР ЭДИ У

Ўзбек театр санъатининг намоёнаси Олим Хўжаев таваллуд топганига 90 йил тўлди

У 1910 йилда Бухоро шахрида савдогарлар оиласида туғилди. Унинг отаси Файзулла Хўжаевнинг отаси билан қадрдон дўст тутигани сабабли бу икки авлод болалари бир-бирлари билан яқин бўлишган ва оталари ташкил этган китобхонлик кечаларида биргаликда қатнашишар эдилар. Олим Хўжаев ўзбек адабиётининг буюк сиймоларини ёлдан биладиган отаси ёрдамида бола-лигиданоқ илм олишга, ўқишга нияҳтада қизиққан. Ўз тенгқурлари орасида энг етуғи бўлган.

У ўқиган мактабда хаваскорлик тўғрисида бўлиб, тўғрадак жуда кўп пьесалар ўйна-лар, Олим Хўжаев эса ўша пьесалардаги бош ролларни ижро этарди. Кунлардан бир кун Олим Хўжаев ўқийдиган мактаб билан ёнма-ён жойлашган қизлар таълим оладиган билим юртида Ҳамза Ҳакимзодиннинг «Бой ила хизматчи»си сахналаштирилди-ган бўлиб, Олим Хўжаевнинг бириги Олим Хўжаевни тақлиф этишди. Ўқув юртида тай-ёрланган бу спектаклнинг довуғи бутун Бу-хоро бўйлаб тарқалди. Хатто Бухорога та-шир-иф буюрган ўша вақтдаги ҳукумат раҳбари Файзулла Хўжаев ҳам шу спектаклни томо-ша қилди. Томошадан сўнг эса Олим Хўжа-евнинг отаси Файзулла Хўжаевга мурожаат этиб, ўғлининг санъатга нияҳтада ишқибоз эканлигини баён қилди. Шундан кейин Файзулла Хўжаев уни Тошкентга ўзи билан олиб келди. Ва бу ёш талантчи 1929 йил-да ўша вақтдаги Ҳамза театрининг бош ре-жиссёри Маннон Уйғурга топширади.

Санъатга қобилияти эр бўлган Олим Хўжаев аста-секин театр репертуаридан ўрин эгаллай бошлади. Бу роллар кундан кунга томошабинларга манзур бўлиб бора-ди. 1934 йилда театрга «Ҳамлет» спектакли сахналаштирилди. Унда Олим Хўжаев турли ролларни ижро этди. Ва нияҳта у тири-шқоқ актёр Абдор Хидоятлов ижросидаги Ҳам-лет ролини тайёрлашга киришди. Маннон Уйғур Олим Хўжаев билан сўз талаффузи устида узок ишлади. Чўнки ундаги бухоро-ча талаффуз унинг ижро услубига ҳалақат бераётган эди. Ўқувли актёр тезда ҳақиқий адабий саҳна тилини ўзлаштириб олади.

Қатогон йиллар Олим Хўжаевни ҳам чет-лаб ўтмади. Хатто уни барча роллардан чет-лаштиришга бориб етдилар. Уни тинмай терговга қачирдилар. Уни кўпроқ Файзулла Хўжаев билан иноқликда, уларнинг оталари бир-бирлари билан яқин бўлганликларида айблашарди. У рафиқаси Шохид Мағзумо-ва билан ҳам мана шу тергов идораларида яқиндан танишди.

Кунлардан бир кун терговчи қабулхона-сида ўтирар экан, ўша вақтдаги шу театр-нинг актрисаси Шохид Мағзумова ҳам қўли-даги беш ёшлардаги боласи билан бу ерга кириб келди. Болани қабулхонада қолиш-га мажбур этишди. У чинқириб йиғлайди. Шунда Олим Хўжаев болани қўлига олиб, уни овуттишга ҳаракат қилди. Маълум бўли-шича, ўшанда Шохид Мағзумованинг эри Мағзумов ҳам хибсга олинган экан. Шу са-бабли Шохид Мағзумова ҳам тергов қили-наётган эди.

Орадун кўп ўтмай Шохид Мағзумованинг эри суд ҳукми билан отиб ташланди. Тақдирини қарангки, шу йиллари театрга Шиллернинг «Макр ва муҳаббат» номли пьес-аси қўйилди. Олим Хўжаев ва Шохид Мағ-зумова бош ролларни ўйнашди. Бу ҳолат ҳам уларни янада бир-бирларига яқинлаш-тиради. Ижодий ҳамкорлик уларни бир-би-рига маҳкам боғлаб қўйди. Бора-бора бу икки истеъдодли актёрлар турмуш қуради-лар.

Мен биринчи марта Олим Хўжаевни 1938 йилларда Абдор Хидоятлов асари асосида сахналаштирилган «Аваз» спектаклида Ба-шор бойчава ролда кўрган эдим. Бу роль шунча мураккаб эдики, у нияҳтада талтай-ган, машаққат берилган, ичкиликдан бўша-майдиган бу ролни маромига етказиб ижро этган эди. У Ҳамлет ролни устида чамаси ўн йиллар тинимсиз ишлади. Ана шундан бўлса керак ҳали ҳам Ҳамлет дейишганда томо-шабинларимизнинг кўз олдиларига Олим Хўжаев келади.

У нияҳтада кўп қиррали актёр бўлган. Ҳали урушгача бўлган йиллардаёқ ёши ўттизларда бўлсада, кекса ролларни ҳам қиймага етказиб бажара олар эди. Бунга биргина мисол қилиб Олим Хўжаевнинг «Хо-лисон» спектаклидаги ота ролини келти-риш мумкин бўлади. Ўшанда у дунё таш-вишлари ва оилада бўлган фожиадан бук-чайиб қолган чамаси 70-80ларга кирган чол ролини юзага келтира олган эди. У ҳатто ролни язага келтиришга эмас, сўз талаффузи-ни ҳам, юриш-туришини ҳам, фикр қили-шини ҳам, ўша чол мисоли ярата олди.

Ҳамза театрида Алишер Навоий спекта-кли тайёрланганидан бўлиб бош роль Аб-дор Хидоятлов билан биргаликда Олим Хўжа-евга топширилди. Маълумки, ўзбек драма-тургиясидан Алишер Навоий ҳақида ёзил-ган пьесалардан Уйғун ва Изаат Султонлар-нинг асарлари яқин 60 йилдирки бизнинг саҳнадамада ўйналиб келди. Ҳақиқатан ҳам бу спектаклнинг ёзилиши ҳам, сахналашти-рилиши ҳам, ижролар ҳам нияҳтада жо-зи-бали эканини шинаванда томошабинлари-миз аллақонлар баҳолаганлар. Лекин шунини

этироф этиш керакики, машхур актёр Аб-дор Хидоятловнинг саломатлиги ёмонлаш-гани туфайли бу роль ижроси асосан Олим Хўжаев зиммасига юкланди.

Албатта шу 60 йил ичида бу роль ижро-чилари жуда кўп бўлди. Масалан, Ўзбекис-тон халқ артисти Тошхўжа Хўжаев бу пьес-асани ўзи сахналаштириб, ўзи шу бош рол-ни ижро этди. Бундан бир неча йил илгари эса Турғун Азизов бу асарни яна қайта сах-налаштирганда, Алишер Навоий образи кек-саллиги алоҳида ва ёшлик йиллари алоҳида талқин этиладиган бўлди. Шунда ҳазрат Алишер Навоийнинг кексалик даврини жо-нлантириш мен билан Ёқуб Аҳмедовга, йи-гитлик йиллари эса Бехзод Муҳаммадкари-мовга топширилди. Бу талқин ҳам ўзига хослиги билан ва жозибали ижролари бил-лан ажралиб туради. Бироқ Олим Хўжаев яратган Алишер Навоий қиёфаси ҳамон саҳ-на ижодиётида алоҳида ўрин тутишини ҳеч қайсини инкор эта олмаймиз. Шу боис-дан Навоий қиёфаси ҳамон муҳлислар қал-бидида сақланиб қолди.

Олим Хўжаев яратган образларнинг саҳ-навий қиёфаси шу қадар ранго ранглики, уларнинг хар бирини алоҳида таърифлаш-га ожизлик қилсан, киши. Масалан, Али-шер Навоийдан кейин «Отелло»даги мак-кор Яго ролининг яратилиши тарихининг ўзи бир дунё. Буюк Шекспирнинг Моро-зов «Отелло» спектаклини кўргандан кей-ин, «Отелло» ижросиси Абдор Хидоятлов, Дездемонанинг ижросиси Сора Эшонтура-ева ва Яго ролини ижро этган Олим Хўжа-евларни ўз мақоласида юксак баҳолар бил-лан таърифлаган эди.

Театримизда биринчи бор яратилган дра-матург, шоир Ҳамза Ҳакимзода Нейзийнинг ҳаёти ва ижодини акс эттирувчи «Ҳамза» асаридида бош ролни Олим Хўжаев ижро этган эди. Унинг ижросидаги Ҳамза рол-и нияҳтада оташин шоир бўлиб гавдаланади. Шу боисдан бўлса керак, кинорежиссёр Зоҳид Собитов фильмини яратишда Ҳамза ролига Олим Хўжаевни тақлиф этди. Ушбу фильм ҳамон томошабинлар хитирасида «Ўзбекфильм» яратган энг яхши кинолар-дан бири бўлиб қолимоқда.

Олим Хўжаев фақатгина актёр эмас, бал-ки қобилиятли режиссёр ҳам эди. Жуда кўп асарларини сахналаштирди. Жумладан, Одил Ёқубовнинг «Айтсам дилим, айтмасам ти-лим қуяди» пьесасини, драматург Уйғуннинг «Абу Райҳон Беруний» фожиасини моҳиро-на сахналаштирди. Хатто у Болгариянинг Хасково шаҳри театрида Ҳамза Ҳакимзода-нинг «Бой ила хизматчи»сини сахналашти-риб, марказий газеталарда ҳам юқори баҳо қолди.

Олим Хўжаев катта жамоатчи, ҳатто дав-лат арбоби даражасига қўтарилган актёр эди. У яқин 20 йил Ўзбекистон театр жа-мийатига раҳс бўлди. Бир неча бор респу-блика халқ депутати бўлиб сайланди ва Ўзбекистон театрларининг ривожланишига катта ҳисса қўйди.

Ҳамза номли театрга узок йиллар ди-ректорлик қилди. У жамоага ёш актёрлар-ни тўплаб ва уларнинг ижоди билан шу-гулланди. Ҳозир халқимизга машхур бўлган актёрлардан Ёқуб Аҳмедов, Турғун Азизов, Ёдгор Содиёв, Эркин Қомиллов, Гулчехра Жамилова, Яйра Абдуллаева, Тўйчи Ори-пов, режиссёрлик ишида эса Баҳодир Йўлдошев, Рустам Ҳамидовларга яқиндан ёрдам берди. Уларнинг ижодий юксалишига замин яратди.

Олим Хўжаев умрининг охиридаги кели-б «Ҳаёт шони» спектаклида бош ролни ижро этди. Вильям Шекспирнинг «Қирол Лир»ини ярата олди. Афсус, минг афсус-ки, у орамидан эрта кетди. Маълумки, ўша даврда ҳамма масала Москва орқали ҳал этилар эди. Олим Хўжаев театр раҳбари бўлгани туфайли йттифок деб аталган ма-данният вазирлигига театр жамоасининг бир неча масаласини қўйди. Масалалар ечими ижодий ҳал бўлмағач, у қаттиқ ҳаяжонла-ниб натижада ҳаётдан кўз юмади. Аммо биз унинг шоғирдлари ва ўзбек санъати-нинг шинавандалари қалбидида буюк актёр хотираси абадий сақланибди.

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ.
СУРАТДА: «Алишер Навоий» спекта-кли. Бош ролларда Олим Хўжаев ва Сора Эшонтураева.

ШАНБАДАН ШАНБАГАЧА: МУНАЖЖИМ ТАЪБИРЛАРИ

рофдагилар билан мулоқотларни имкон қадар қаматтириш. Машаққат қўнғил мойиллигини сез-сасиз — унга берилман.

Кун анча оғир бўлиб, буйрақлар, жигар, ошқо-зон ости беиз заифлашди. Шифокорларнинг жи-дийди аралашуви учун жуда нуқулй ҳисобла-нади бу кун. Қаттиқ толиқиш эҳтимоли бор. Су-рункали хасталиқлар, айнакча, сизни узок йил-лардан бери безовта қилиб келаётган хасталиқ-лар зўрайиши эҳтимол. Кекса кишилар эҳтиёт-лиқни эсдан чиқармасликлари керак. Ошқозон-ичак йўллари тизилган яхши натижа беради.

Тўшларингиз оғир, лекин пўч бўлади. Уларни сиз ўша заҳотикчи унутиб юборишингиз керак. 17 июль — душанба (Ойнинг 16/17 кун). Ушбу куннинг ахборот-энергетика тазлиғи го-ят уйғун. Эрталаб уйғонилишнинг билан шунга мос қайғиритиш эгалланг ва уни бутун кун бўли тарк этманг. Ўз кўнларингизга эътиборини бўлинг. Шу кун эҳтиётсиз айтилган сўз билан сиз улар-ни ҳафа қилиб қўйишингиз мумкин. Салбий эҳти-рослардан қочиб, кун бўли одамларга ва яқин-ларингизга табассум билан қаранг.

Бахтсиз ҳодисалар содир бўлиши хавфи бор. Асаб тизими ва кўрши аъзолари, шунингдек, овқат ҳазм қилиш тизими ўз ишини сўсийтира-ди. Шунинг учун парҳезга алоҳида эътибор қилиш лозим. Дорӣ-дармонлар истеъмолини имкон қадар қаматтириш. Қалқонсимон без касалиги-га чалинган беморлар айнакча эҳтиёт бўлиш-лари лозим. Қон ҳосил қилиш тизими, санита-рия ва тери касалликлари, косметик муолажа-лар тавсия этилади.

Тўшларингиз икки хил бўлади: қувноқ ва ғам-гин. Уларнинг хар иккаласи ҳам тўри ҳақиқатни етказилади.

18 июль — сешанба (Ойнинг 17/18 кун). Бугун сиз боғини кўч билан кўч муҳаббатини аниқла олишингиз мумкин. Сал диққат қилсан-гиз бас. Мабоодо сизни мактабга хотиржам бўлинг — сиз шунга лойиқсиз. Агар ўзингиз ҳа-қиқда бирон бир ёқимсиз гап аштингиз бўл-дай фикр қалъид пайдо бўлганини ўйлаб кўринг. Ой сайёрасининг шу қўнғи таъсири одамни тан-

Ёғи таътиль пайтида биз синфдошлар билан маҳалламиз кутубхонасига тез-тез бориб турамиз.

